

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmma Totivs Theologiae S. Thomae Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Secvndæ Secvndæ Partis Volumen Secundum

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romae, 1619

De filiabus eius. 8

urn:nbn:de:hbz:466:1-38762

Ad primum ergo dicendum, quod virtus perficitur secundum rationem. Vitium autem perficitur secundum inclinationem appetitus sensitivi. Non autem ad idem genus principaliter respicit ratio, & appetitus sensitivus. Et ideo non oportet, quod principale vitium opponatur principali virtuti. Unde licet liberalitas non sit principalis virtus, quia non respicit ad principale bonum rationis: avaritia tamen est principale vitium, quia respicit ad pecuniam, quæ habet quandam principalitatem inter bona sensibilia, ratione iam * dicta. Prodigalitas autem non ordinatur ad aliquem finem principaliter appetibilem, sed magis videtur procedere ex defectu rationis. Unde * Philosophus dicit in 4. Ethicor. quod prodigus magis dicitur vanus, quam malus.

in co. ar.

l. 4. c. 1. a med. t. 5.

Ad secundum dicendum, quod pecunia ordinatur quidem ad aliud sicut ad finem. In quantum tamen utilis est ad omnia sensibilia acquirenda, continet quodammodo virtute omnia. Et ideo habet quandam similitudinem felicitatis, ut * dictum est.

in co. ar.

Ad tertium dicendum, quod nihil prohibet vitium capitale interdum à quibusdam alijs oriri, ut * dictum est: dum tamen ex eo alia vitia soleant plerumque oriri.

* q. 36. a.

4. ad 1. et

1. 2. q. 84

ar. 4.

ARTIC. VIII.

Utrum proditio, fraus, fallacia, periuria, inquietudo, violentia, & contra misericordiam obduratio, sint avaritiæ filia?

603

AD octavum sic proceditur. Videtur, quod non sint avaritiæ filia, quæ dicuntur, scilicet proditio, fraus, fallacia, periuria, inquietudo, violentia, & contra misericordiam obduratio. Avaritia enim opponitur liberalitati, ut * dictum est. Proditio autem, fraus, & fallacia, opponuntur prudentiæ, periuria religioni, inquietudo spei vel charitati, quæ quiescit in amato, violentia opponuntur iustitiæ, obduratio misericordiae. Ergo huiusmodi vitia non pertinent ad avaritiæ.

sup. q. 55.

a. 8. Et 2

d. 42. q. 2

art. 3. Et

mal. q. 8.

a. 1. co. et

q. 13. a. 3

* art. 3.

¶ 2 Præterea, Proditio, dolus, & fallacia, ad idem pertinere videntur, scilicet ad proximi deceptionem. Ergo non debent enumerari tanquam diuersæ filię avaritiæ.

¶ 3 Præterea, Isidor. ponit nouem filias, videlicet mendacium, fraus, furtum, periurium, & turpis lucri appetitus, falsa testimonia, violentia, inhumanitas, rapacitas. Ergo prima assignatio filiarum fuit insufficiens.

* l. 4. c. 1.
declinatio
do ad fi.

¶ 4 Præterea, * Philosophus in 4. Ethicor. ponit multa genera vitiorum pertinentium ad avaritiã, quam nominat liberalitatem, videlicet parcos, tenaces, chimibiles, liberales operationes operantes, & de meretricio pastos, & vsurarios, aleatores, & mortuorum spoliatores, & latrones. Ergo videtur, quod prædicta enumeratio sit insufficiens.

l. 4. Ethicor.
c. 1. c. 17. fi.

¶ 5 Præterea, Tyranni maximè violentias subditis inferunt. Dicit autem * Philosophus ibidem, quod tyrannos ciuitates desolantes, & sacra prædantes non dicimus illiberales, id est, auaros. Ergo violentia non debet poni filia avaritiæ.

l. 3. c. 31

SED contra est, quod * Gregor. 31. Moral. assignat avaritiæ filias prius enumeratas.

RESPONDEO dicendum, quod filię avaritiæ dicuntur vitia, quæ ex ipsa oriuntur, & præcipuè secundum appetitum finis. Quia verò avaritia est superfluous amor habendi diuitias, in duobus excedit. Primo enim superabundat in retinendo. Et ex hac parte oritur ex avaritia obduratio contra misericordiam: quia scilicet cor eius misericordia non emollitur, vt de diuitijs suis subueniat miseris. Secundo, ad avaritiã pertinet superabundare in accipiendo. Et secundum hoc avaritia potest considerari dupliciter. Vno modo secundum quod est in affectu: & sic ex avaritia oritur inquietudo, in quantum ingerit homini sollicitudinem, & curas superfluas. Auarus enim non implebitur pecunia, vt dicitur Eccles. 5. Alio modo potest considerari in effectu. Et sic in acquirendo aliena, vitur quandoque quidem vi, quod pertinet

ad

ad violentias : quandoque autem dolo. Quod quidem si fiat in verbo, erit fallacia quantum ad simplex verbum : periurium autem, si addatur confirmatio iuramenti. Si autem dolus committatur in opere, sic quantum ad res, erit fraus: quantum autem ad personas, erit proditio : vt patet de Iuda qui ex avaritia, prodidit Christum.

Ad primum ergo dicendum, quod non oportet filias alicuius peccati capitalis ad idem genus vitij pertinere : quia ad finem vnius vitij, possunt ordinari etiam peccata alterius generis. Aliud est enim peccatum habere filias, & peccatum habere species.

Ad secundum dicendum, quod illa tria distinguuntur, sicut * dictum est.

Ad tertium dicendum, quod illa nouem reducuntur ad septem prædicta. Nam mendacium & falsum testimonium continentur sub fallacia. Falsum enim testimonium est quædam specificatio mendacij, sicut & furtum est quædam specificatio fraudis : vnde sub fraude continetur. Appetitus autem turpis lucri pertinet ad inquietitudinem. Rapacitas autem continetur sub violentia, cum sit species eius. Inhumanitas autem est idem quod obduratio contra misericordiam.

Ad quartum dicendum, quod illa quæ ponit Arist. sunt illiberalitatis vel avaritiæ species, magis quàm filij: potest enim aliquis dici illiberalis, vel auarus, ex eo quod deficit in dando : & si quidem parum det, vocatur parcus : si autem nihil, tenax : si autem cum magna difficultate det, vocatur chimibilis, quasi chimini venditor : quia de paruis magnam vim facit. Quandoque autem aliquis dicitur illiberalis, vel auarus: quia excedit in accipiendo. Et hoc dupliciter. Vno modo, quia turpiter lucratur, vel vilia & seruilia opera exercendo per illiberales operationes : vel quia de aliquibus vitiosis actibus lucratur, sicut de meretricio, vel de aliquo huiusmodi. Vel quia lucratur de eo, quod gratis oportet concedere: sicut vsurarij. Vel quia lucratur parua cum magno labore. Alio modo, quia iniu-

*in corpore
te ars.*

* chiminopolis,
chimnopristis.

666 QVÆST. CXIX. ART. I.
iniuste lucratur, vel viuis vim inferendo, sicut latrones: vel mortuos spoliando, vel ab amicis auferendo, sicut aleatores.

Ad quintum dicendum, quod sicut liberalitas est circa mediocres pecunias, ita & illiberalitas. Vnde tyranni qui magna per violentiam auferunt, non dicuntur illiberales, sed iniusti.

QVÆST. CXIX.

De prodigalitate, in tres articulos diuisa.

Deinde considerandum est de prodigalitate.

¶ Et circa hoc queruntur tria.

¶ Primo, verum prodigalitas auaritiæ opponatur?

¶ Secundo, verum prodigalitas sit peccatum?

¶ Tertio, verum sit grauius peccatum, quam auaritia?

ARTIC. I.

Vtrum prodigalitas opponatur auaritiæ?

Ad primum sic proceditur. Videtur, quod prodigalitas non opponatur auaritiæ. Opposita enim non possunt simul esse in eodem. Sed aliqui sunt simul prodigi, & auari. Ergo prodigalitas non opponitur auaritiæ.

604
sup. q. 118
a. 3. ad 3
et inf. a.
2. et 3.
cor.

¶ 2. Præterea, Opposita sunt circa idem. Sed auaritia, secundum quod opponitur liberalitati, est circa passiones quasdam, quibus homo afficitur ad pecuniam. Prodigalitas autem non videtur esse circa aliquas animæ passiones: non enim afficitur circa pecunias, nec circa aliquid aliud huiusmodi. Non ergo prodigalitas opponitur auaritiæ.

1. 2. q. 72
ar. 3.

¶ 3. Præterea, Peccatum principaliter recipit speciem à fine, vt supra * habitum est. Sed prodigalitas semper videtur ordinari ad aliquem finem illicitum, propter quem sua bona expendat, & præcipue propter voluptates. Vnde & Luc. 15. dicitur de filio prodigo, quod dissipauit substantiam suam, luxuriose viuendo. Ergo videtur, quod prodigalitas magis opponatur temperantiæ, & insensibilitati, quam auaritiæ & liberalitati.

SED